

TER BESLISSING

Aan

de staatssecretaris

Directoraat-Generaal
Belastingdienst

Inlichtingen

T @minfin.nl

www.minfin.nl

Datum

27 januari 2020

Notitienummer

2020-0000019157

Auteur

Van

Kopie aan

notitie

Kindgebonden budget

Aanleiding

Deze notitie is om u te informeren en uw beslissing te vragen over een aantal zaken die spelen bij het kindgebonden budget.

Het gaat daarbij om:

- Ter informatie herstelactie kindgebonden budget;
- Ter informatie incident onjuiste uitbetaling kindgebonden budget;
- Ter beslissing verrekenen herstelbetalingen kindgebonden budget;
- Ter beslissing uitzonderen nabetalings kindgebonden budget voor de vermogenstoets.

Ter informatie: herstelactie kindgebonden budget

Op een signaal van de Sociale Verzekeringsbank start Toeslagen automatisch kindgebonden budget als ouders daar recht op hebben. Wanneer het recht op kindgebonden budget later vervalt, bijvoorbeeld omdat het inkomen is gestegen, vervalt het recht op kgb. Als er dan later opnieuw een recht ontstaat en de Belastingdienst over voldoende gegevens beschikt om dat te constateren, moet het kindgebonden budget volgens de Wet op het kindgebonden budget automatisch herstarten.

Eind 2018 kwam aan het licht dat het automatisch herstarten na het vervallen van recht op basis van (door zowel FIN en SZW) verkeerde interpretatie van de wet niet is ingebouwd in het toeslagen verstrekkingen systeem (TVS). Duizenden burgers liepen hierdoor kindgebonden budget mis. De ongeveer 250.000 burgers om wie dat sinds 2013 gaat, krijgen nu alsnog het juiste bedrag aan kindgebonden budget. Dat kan in sommige gevallen oplopen tot enkele duizenden euro's per persoon. Het ministerie van SZW heeft hier ruim 400 miljoen euro voor gereserveerd. Toeslagen - belast met de hersteloperatie - heeft hiervoor een aparte projectorganisatie ingericht.

Ter informatie: onjuiste uitbetaling kindgebonden budget

Door de aanpassing in het Toeslagen Verstrekkingen Systeem (TVS) is bij circa 1.100 burgers voor het toeslagjaar 2019 het kindgebondenbudget uitgekeerd, terwijl deze door de burger zelf of door Toeslagen was gestopt in verband met een te hoog inkomen.

Op 27 januari is begonnen met het bellen van de groep ouders die het betreft. Hen wordt een betalingsregeling geboden voor het terugbetalen. Er zal worden afgezien van invorderingsrente. Ouders die we niet telefonisch spreken krijgen een persoonlijke brief thuisgestuurd.

Bij de behandeling in de Eerste Kamer van het wetsvoorstel ter verhoging van de inkomensgrens van het kindgebonden budget voor paren is ook de herstelactie van het kindgebonden budget (KGB) aan de orde gekomen. Via deze actie ontvangen ca. 240.000 toeslaggerechtigden over de jaren 2013-2017 een herstelbetaling van KGB omdat die destijds ten onrechte niet automatisch aan hen is toegekend.

In een brief aan de staatssecretaris van SZW dringt een aantal leden van de commissie SZW erop aan om de nabetalingen van het KGB die plaats vinden in het kader van deze herstelactie aan te merken als 'bijzonder vermogen' en buiten beschouwing te laten als vermogen voor de vermogenstoetsen van de toeslagen. Zij wijzen in dit verband ook op de vele uitzonderingen die in het verleden zijn gemaakt. Ambtelijk SZW is van mening dat aan dit verzoek gehoor zou moeten worden gegeven.

Ter beslissing oelichting

Kern

- De regelingen voor de huurtoeslag, zorgtoeslag en kindgebonden budget kennen een vermogenstoets. Die bepaalt dat de burger geen recht op toeslag heeft als hij (box3-)vermogen heeft boven een bepaalde grens. Op grond van een hardheidsclausule in de Awir is het mogelijk om bepaalde uitzonderingen te maken voor 'bijzonder vermogen'. Daarvoor moet de burger een verzoek indienen bij de B/Toeslagen om in zijn geval bij de toepassing van de vermogenstoets (is er op 1 januari van het toeslagjaar sprake van vermogen boven de toegestane grens?) dit bijzondere vermogen buiten beschouwing te laten.
- Het maken van een uitzondering voor de KGB-herstelbetalingen heeft voor het programmagedeelte een budgettaire gevolgvan € 1,3 miljoen¹ en is uitvoerbaar. Volgens een globale raming zouden in ca. 600 gevallen mensen te maken kunnen krijgen met een overschrijding van de grens van de vermogenstoets als gevolg van de herstelbetaling. Een drempel van € 5000 zou het aantal gevallen waarin een beroep op een uitzondering kan worden gedaan met ongeveer de helft verminderen en de uitvoerbaarheid vergemakkelijken. Anderzijds kan het dan nog steeds voorkomen dat mensen hun recht op toeslag verliezen als gevolg van de herstelbetaling. Als u een uitzondering wil maken voor de herstelbetalingen KGB dan ligt het voor de hand die te beperken tot de jaren 2013-2017 waarin herstel met terugwerkende kracht plaats vindt.
- Om de herstelbetalingen KGB als bijzonder vermogen aan te merken is een aanpassing van de Uitvoeringsregeling Awir nodig die pas volgend jaar hoeft plaats te vinden. Ons advies zou zijn om de uitzondering tijdelijk te maken en slechts voor de duur van 1 toeslagjaar te laten gelden.
- Het niet maken van een uitzondering past bij de beleidslijn die de laatste jaren is ingezet met het doel om de uitvoering van het uitvoeringsproces niet verder te compliceren.

Algemeen

De herstelactie KGB heeft betrekking op ongeveer 240.000 toeslaggerechtigden die een nabetaling krijgen van gemiddeld € 880 (excl. rente). Voor ca. de helft van de mensen is de nabetaling inmiddels uitgevoerd. De resterende groep ontvangt de nabetaling in de loop van 2020. Meer specifiek gaat het om de volgende herstelbetalingen per categorie.

Herstelbetalingen uitgesplitst naar categorieën

Recht op nabetaling tot een bedrag

¹ Voor kindgebonden budget en huurtoeslag gaat het in beide gevallen om ca. € 550.000, voor zorgtoeslag om ca. € 224.000. De toeslagdepartementen zijn akkoord met een eventuele uitzondering. Met BZK vindt nog overleg plaats of voor de extra huurtoeslaguitgaven budgettaire dekking nodig is

Onder € 1000,- circa 146.000 personen
Tussen de € 1000,- en € 2500,- circa 55.000 personen
Tussen de € 2500,- en € 5.000,- circa 26.000 personen
Tussen de € 5.000,- en € 10.000,- circa 14.000 personen
Tussen de € 10.000,- en € 15.000,- circa 5.000 personen
Meer dan € 15.000,- circa 2.500 personen

Een gevolg van de nabetaling kan zijn dat de betreffende ouders als gevolg daarvan op de peildatum 1 januari van het toeslagjaar een hogere box 3-grondslag gaan krijgen en daardoor de grens van de vermogenstoets passeren die geldt voor huurtoeslag, zorgtoeslag en kindgebonden budget. Hun recht op deze toeslagen zou daardoor vervallen. Als een uitzondering zou worden gemaakt voor de herstelbetalingen op grond van de hardheidsclausule van de Awir, zouden zij een verzoek kunnen indienen bij B/Toeslagen om het deel van hun vermogen dat betrekking heeft op de herstelbetaling KGB, buiten beschouwing te laten bij de toepassing van de vermogenstoets.

De grens van de vermogenstoets voor de huurtoeslag is even hoog als het heffingvrije vermogen van box 3, te weten € 30.846 in 2020 (voor partners het dubbele). Voor de zorgtoeslag en kindgebonden budget is deze grens € 116.613 in 2020 (voor partners € 147.459). Volgens een globale raming zouden in totaal circa 600 huishoudens potentieel ermee te maken kunnen krijgen dat de herstelbetaling leidt tot overschrijding van de grens van de vermogenstoetsen. Als een ondergrens zou worden gehanteerd voor herstelbetalingen boven de € 5000 zouden circa 300 huishoudens potentieel te maken kunnen krijgen met het verlies van het recht op toeslag.

Eerder ingenomen beleidslijn in de TK

Bij de behandeling van het wetsvoorstel van SZW in de Tweede Kamer is de herstelactie KGB ook uitgebreid aan de orde gekomen. Daar is toen expliciet aangegeven dat de nabetaling wel meetelt voor de box 3-grondslag en dat, om nadelige gevolgen voor de vermogenstoetsen te voorkomen, ervoor is gekozen om de uitbetaling niet vlak voor de peildatum 1 januari 2020 te laten plaats vinden maar verspreid over de periode in de maanden ervoor en later in het jaar 2020. Door de Tweede Kamer is verder niet aangedrongen op het maken van een uitzondering.

Maken van een uitzondering is volgens de EK wenselijk

Een aantal leden van commissie SZW van de Eerste Kamer vraagt nu dus wel om een uitzondering voor de herstelbetalingen KGB met betrekking tot de vermogenstoetsen. Zij wijzen in dit verband op artikel 9 van de Uitvoeringsregeling Awir waarin in de afgelopen jaren de nodige uitzonderingen in de sfeer van de vermogenstoetsen van de toeslagen zijn gemaakt voor 'bijzonder vermogen'. Het gaat hierbij om een eenmalige financiële tegemoetkomingen en schadevergoedingen die werden verstrekt in schrijnende situaties. De betreffende brief van de Eerste Kamer is bij deze notitie gevoegd als bijlage 1. De Eerste Kamer noemt als voorbeeld de tegemoetkomingsregeling van SZW voor asbestslachtoffers en concludeert dat het juridisch-technisch in ieder geval mogelijk is een uitzondering te regelen.

Een uitzondering maken?

Gelet op het feit dat er sprake is geweest van een 'fout' van de Belastingdienst bij de implementatie van de Wet op het kindgebonden budget die aanleiding heeft gegeven tot de herstelbetalingen, is er op zich een goede reden om voor deze gevallen een uitzondering te gaan maken. We zijn dan immers zelf veroorzaker van de eventuele 'gevolgschade' van deze betalingen voor het recht op toeslagen.

Het maken van een uitzondering is op zich uitvoerbaar en heeft slechts beperkte budgettaire effecten. Als u daarvoor kiest heeft het de voorkeur om er een tijdelijke uitzondering voor de duur van 1 jaar van te maken.

Dat zou betekenen dat nabetalings die in 2019 zijn gedaan op verzoek van de toeslaggerechtigde buiten beschouwing blijven voor de toepassing van de vermogenstoets over het toeslagjaar 2020. Nabetalings die in 2020 plaats vinden zouden dan op verzoek buiten beschouwing blijven voor de toepassing van de vermogenstoets over het toeslagjaar 2021.

De hiervoor benodigde aanpassing van de Uitvoeringsregeling Awir zou uiterlijk eind 2020 doorgevoerd moeten worden omdat de eerste verzoeken pas in de loop van 2021 gedaan zullen worden.

Beleidslijn was: geen uitzonderingen meer voor de vermogenstoetsen in de UR Awir

De afgelopen tijd is de beleidsmatige inzet geweest om geen nieuwe uitzonderingen meer te willen toevoegen aan de bestaande lijst met uitzonderingen in de UR Awir teneinde het uitvoeringsproces van de Belastingdienst te ontzien. Dat heeft ertoe geleid dat het maken van uitzonderingen in de sfeer van de toeslagen voor schadevergoedingen ivm de aardgaswinning, letselschadevergoedingen en de tegemoetkomingen in het kader van de Q-koorts achterwege zijn gebleven.

Overigens voorziet de compensatieregeling voor de CAF11-ouders wel in een aanvullende compensatie voor eventueel verlies aan toeslagen door overschrijding van de grens voor de vermogenstoets als gevolg van de compensatie.

Aard en omvang van de herstelbetalingen KGB

De uitzonderingen die in het verleden als 'bijzonder vermogen' zijn opgenomen in de UR Awir zijn qua aard en omvang niet te vergelijken met de herstelbetalingen KGB. De uitzonderingen in de UR Awir betreffen relatief kleine groepen van mensen die vanwege het schrijnende karakter van de situatie waarin zij verkeerden op morele gronden een financiële tegemoetkoming/vergoeding ontvingen. De compensatieregeling voor asbestslachtoffers is daar een sprekend voorbeeld van.

De herstelbetalingen KGB zijn van een heel andere orde. In de eerste plaats vanwege de omvang (240.000 gerechtigden). In de tweede plaats vanwege het feit dat het hier gaat om een nabetaling van KGB aan mensen die daar volgens de toeslagenwetgeving recht op hebben. Weliswaar als gevolg van een 'fout' van de Belastingdienst, maar niet zo zeer vanwege het schrijnende situatie waarin de mensen verkeren. In die zin zou het wel verdedigbaar zijn om de herstelbetalingen niet uit te zonderen of alleen maar uit te zonderen voor zover het gaat om herstelbetalingen die een bedrag van € 5000 te boven gaan.

Beslispunt 2. Herstelbetalingen en verrekenen

Stemt u definitief in met het *niet* verrekenen van de herstelbetalingen KGB met openstaande toeslagsschulden?

Toelichting

In oktober jl. heeft de staatssecretaris aangegeven de uitbetalingen in het kader van de herstelbetaling KGB niet te willen verrekenen met openstaande toeslagsschulden. Omdat de motie Leijten en Kwint (35 010, nr. 22) met het verzoek om niet te verrekenen bij de herstelbetalingen KGB, anders dan verwacht, niet meer op korte termijn in stemming komt, vragen we u akkoord te gaan om het niet verrekenen bij de herstelbetaling per januari 2020 toe te passen. De groep die in aanmerking komt voor (niet) verrekenen is tot nu toe apart gehouden omdat er onduidelijkheid was of het wel of niet verrekenen². Nu er

² Gaat om een groep van ca. 20.000 mensen. Budgettair gaat het om het mislopen van een incidentele meevaller van circa € 20 mln. Hiervoor is akkoord van SZW.

duidelijkheid is, willen we deze ouders niet langer apart houden en laten wachten op hun herstelbetaling.

Beslispunt 3. Brief aan de Eerste en Tweede Kamer

Stemt u in met de tekst van de te versturen brieven aan de Eerste Kamer resp. de Tweede Kamer zoals opgenomen in de bijlage 2 bij deze notitie?

Toelichting

In beide brieven informeren stas van Ark en u de Kamers over de voortgang van de herstelbetalingen KGB. De brieven zijn nagenoeg gelijklopend. In de brief aan de EK wordt echter ook expliciet ingegaan op het maken van een uitzondering voor de vermogenstoetsen. In de tekst van de brieven (door SZW opgesteld) wordt er vooralsnog van uitgegaan dat u

- a. instemt met maken van een uitzondering voor de vermogenstoetsen en
- b. definitief instemt met het niet-verrekenen.

Als u daaromtrent een andere beslissing wil nemen zal de tekst van de brieven uiteraard worden aangepast en opnieuw aan u worden voorgelegd.